

29. helluntain jälkeinen sunnuntai

Aamupalveluksen evankeliumi

7. ylösnousemusevankeliumi

Ohjeen mukaan, jos 29. helluntain jälkeinen sunnuntai on joulukuun 4 – 10. päivänä (pyhien esi-isien sunnuntai ennen joulua), luetaan 30. helluntain jälkeisen sunnuntai epistola (Kol 3: 12 - 16). Sunnuntaiepistolalan siirto ei vaikuta muiden viikonpäivien epistolalukujen järjestykseen.

Päivän epistola

(Kol. 3: 4 – 11)

”Veljet, kun Kristus, teidän elämänne, ilmestyy, silloin tekin ilmestytte hänen kanssaan kirkkaudessa. Haudatkaa siis se, mikä teissä on maallista: siveettömyys, saastaisuus, intohimot, pahat halut ja ahneus, joka on epäjumalanpalvelusta. Niiden vuoksi Jumalan viha kohtaa tottelemattomia ihmisiä. Niiden mukaan tekin elitte, kun olitte niiden vallassa. Luopukaa nyt tekin tästä kaikesta: vihasta, kiukusta, pahuudesta, herjauksista ja siivottomista puheista. Älkää valehdelko toisillenne. Olettehan riisuneet yltänne vanhan minänne kaikkine tekoineen ja pukeutuneet uuteen, joka jatkuvasti uudistuu oppiakseen yhä paremmin tuntemaan Luojansa ja tullakseen hänen kaltaisekseen. Silloin ei ole enää kreikkalaista eikä juutalaista, ei ympärileikattua eikä ympärileikkaamatonta, ei barbaaria, skyyttalaista, orjaa eikä vapaata, vaan Kristus on kaikki, hän on kaikissa.”

Jakeissa viisi ja kahdeksan on kaksi listaa paheista. Ensimmäinen luettelo: siveettömyys, saastaisuus, intohimot, pahat halut ja ahneus ovat ruumiin ja ja himojen lista. Jälkimmäinen luettelo kertoo henkisistä paheista: viha, kiukku, pahuus, herjaukset, siivottomat puheet. Nämä kuuluvat langenneen ihmisen maailmaan, eivät Kristuksen ruumiiseen (Kirkkoon), niitä seuraa Jumalan tuomio. Nämä henkiset paheet estävät todellisen yhteisön (seurakunnan) olemassaolon. Tällaisista asioista kristityn tulee luopua.

Teksti liittyy myös ahneuden tähän ensimmäiseen listaan, jossa on lueteltu lähinnä seksuaalisuuteen liittyviä vääriä toimintoja. Siinä todetaan, että ahneus on epäjumalanpalvelusta. Juutalaisessa ajattelussa epäjumalanpalvelus liitetään itsestään selvänä asiana seksuaalisiin synteihin (vrt. Hoos. 4: 12 – 19; Room. 1: 23 – 27; 1. Kor. 10: 7 – 8). Jumalan viha tarkoittaa viimeistä tuomiota Kristuksen tullessa toisen kerran maailmaan.

Maininta vanhan minän riisumisesta ja pukeutumisesta uuteen tarkoittaa kastetta. Sen kautta ihminen pääsee Jumalan tuntemiseen ja kasvamiseen Hänen yhteyteensä. Tällöin tulee tilanne, jossa ”Kristus on kaikki, hän on kaikissa”. Mikään ominaisuus, kansallisuus tai ihmisen asema yhteiskunnassa, ei ole erottava tekijä.

Päivän evankeliumi

(Luuk. 17: 12 – 19)

”Siihen aikaan kun Jeesus oli tulossa erääseen kylään, häntä vastaan tuli kymmenen spitaalista miestä. Nämä pysähtyivät matkan päähän ja huusivat: ”Jeesus, opettaja, armahda meitä!” Nähdessään miehet Jeesus sanoi heille: ”Menkää näyttämään itsenne papeille.” Mennessään he puhdistuivat. Huomattuaan parantuneensa yksi heistä kääntyi takaisin. Hän ylisti Jumalaa suureen ääneen, lankesi maahan Jeesuksen jalkojen juureen ja kiitti häntä. Tämä mies oli samarialainen. Jeesus kysyi: ”Eivätkö kaikki kymmenen puhdistuneet? Missä ne yhdeksän muuta ovat? Tämä muukalainenko on heistä ainoa, joka palasi ylistämään Jumalaa? Ja hän sanoi miehelle: ”Nouse ja mene. Uskosi on pelastanut sinut.”

Tämä kertomus löytyy vain Luukkaalta.

Juutalaisessa yhteisössä suhtauduttiin vakavasti spitaalini leviämiseen. Lääketiede ei ollut tuohon aikaan kehittynyt ja eri ihosairauksia ei osattu erottaa toisistaan. Sen takia kaikkia erilaisia ihosairauksia pidettiin spitaalina. Spitaaliset eristettiin yhteiskunnasta ja he asuivat kylien ulkopuolella, jotta sairaus ei leviäisi. Tämä käy ilmi myös tästä kertomuksesta, sillä samarialaisten ja Jeesuksen kohtaaminen tapahtuu kaupungin ulkopuolella. Jos joku ihosairauteen sairastanut parani, niin juutalainen pappi antoi siitä todistuksen ja ihminen sai palata takaisin yhteisöönsä. Spitaalia koskevaa säännöstöä löytyy Mooseksen kirjoista (3. Moos. 13 – 14).

Tieto, että Jeesus paransi ihmisiä, oli levinnyt myös spitaalisten keskuuteen. Tällainen ryhmä, kymmenen henkeä, huutaa kauempaa Jeesukselle pyytäen apua. Nykyisen käännöksen mukaan he nimittävät Jeesusta opettajaksi, vanhemmat suomennokset käyttävät sanaa mestari. Jeesuksen aikana sana rabbi tarkoitti mestaria, joka sanana tarkoitti arvostetumpaa asiaa kuin opettaja. Sanan rabbi merkitys ”väheni” myöhemmin tarkoittaen opettajaa. Jeesus lähetti sairaat pappien luo saamaan todistuksen parantumisesta. Tässä näyttää toteutuvan se, mistä Psalmeissa kirjoitetaan: ”Hän täyttää niiden pyynnöt, jotka häntä pelkäävät, hän kuulee heidän huutonsa ja auttaa heitä” (Ps. 145: 19).

Vain samarialainen ymmärtää, mitä tapahtui. Juutalaiset eivät pitäneet samarialaisia valitun kansan jäseninä. Mutta hän koki Jumalan armon ja parantui. Hän ymmärsi tapahtuneen olevan Jeesuksen toiminnan tulos. Hän näki Jeesuksessa pelastuksen ja palasi Jeesuksen luo. Paluu merkitsee parantuneen miehen kääntymistä, hän uskoi Jeesukseen. Luukkaalla korostuu tämä asia: Jumalan armon kokeminen johtaa kiitokseen ja tunnustamiseen. Jeesusta pidetään Jumalan toimijana, joka toiminnallaan kertoo tulevasta Jumalan valtakunnasta. Tässä kertomuksessa kohteena on samarialainen, ei juutalainen. Pelastus on mahdollista kaikille, ei vain juutalaisille. Luukas korostaa sitä, että parantunut, joka kiitti Jumalaa, on samarialainen, ei juutalainen. Muut parantuneet olivat juutalaisia, mutta he eivät ylistäneet Jumalaa, vain ”muukalainen” ylisti Häntä.

”Uskosi on pelastanut sinut.” Miehen paluu kertoo uskosta Jeesukseen. Tämä usko ei vain paranna tämän maailman sairauksista, vaan usko vaikuttaa tulevaisuudessa. Pelastus merkitsee pääsemistä Jumalan valtakuntaan.

Kristuksen pelastusteko on tarkoitettu kaikille ihmisille. Mutta Jumala ei pakoita ketään pelastukseen. Pelastusteko on vastaanotettava ja siitä on kiitettävä. Samarialaisen toiminta antaa meille esimerkin siitä. Meidän on toimittava samalla tavoin ja kiitettävä Jumalaa pelastuksesta. Tämä toteutuu jumalanpalveluksessa ja Jumalan sekä lähimmäisten rakastamisessa.

Tämä evankeliumi luetaan myös kiitosrukouspalvelusten yhteydessä.